

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1.AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐI

Bevezető

Szándékaink szerint arra törekedtünk e program megírásával, hogy a régi jó hagyományokat megőrizve, a helyi sajátosságokat figyelembe véve tervezzük meg és alakítsuk ki tevékenység-rendszerünket. A néphagyomány őrzését és a népi kultúra ápolását feladatnak tekintjük. A pedagógiai programunkban igyekeztünk azokat a hagyományokat és értékeket beépíteni, amelyek a kultúra részét képezik és megőrzésre érdemesek.

Az óvodában folyó nevelőmunkánkat eddig is színesítette, amit jó hagyományként, és a szülők igényeit figyelembe véve terveztünk továbbra is. Pedagógiai programunk adaptáció, amelyhez felhasználtuk Nagy Jenőné: „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” programot.

1.1.HELYZETKÉP AZ ÓVODÁNKRÓL

A munkáltatói jogkört az óvodavezető gyakorolja, a gazdasági-pénzügyi feladatokat az intézmény fenntartója útján látja el. Községünk lakosságának lényeges jellemzője a nyugdíjas korosztály arányának nagysága. Sajnos a lakosság száma évről-évre csökken.

A felnőttek körében nagy számban vannak munkanélküliek. A családok jövedelemszerzését, az élet feltételeit a földeken való gazdálkodás és az állattartás biztosítja. Egy részük a közeli városban, Baján talál munkahelyet.

Személyi és tárgyi feltételeink biztosítottak. Az óvoda kapcsolatrendszere sokrétű, összetett. A szülőkkel napi kapcsolatot tartunk a családdal való szoros együttműködés érdekében. Az iskolával kölcsönös kapcsolatban vagyunk, tájékozódunk egymás munkájáról a kialakult kapcsolattartás szerint. A kapcsolatot a fenntartóval a Polgármesteri Hivatal útján tartjuk. A gyermekorvossal, védőnővel rendszeres és folyamatos az együttműködés. Kapcsolatot tartunk a gyermekjóléti szolgálattal, logopédussal, nevelési tanácsadóval, a megyei pedagógiai intézettel és a művelődési házzal. Kapcsolatrendszerünket az SzMSz szabályozza.

1.2.SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Óvodánkban valamennyi óvónő felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

A nevelőtestület azonos célokért azonos elvek alapján, változatos módszerekkel dolgozik, *szakképzett dajkák segítségével.*

A gyermek számára követendő minta biztosítóka az igényes, elfogadó, segítő, támogató nevelői attitűd és emberi magatartás.

Az óvónőkre, *dajkákra* jellemző *szakmai igényesség* feltétele az eredményes, megújulásra kész nevelői magatartásnak, munkának. Természetes mindannyiunk számára a folyamatos önképzés, a továbbképzéseken való részvétel igénye. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Óvodai nevelésünk célja az, hogy elősegítse gyermekeink sokoldalú, harmónikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. (Ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását.)

Mindenki természetesnek tartja, hogy a tudást, amihez hozzájutott, megossza kolléganőivel. A feladatok elosztásánál meghatározó az óvónő többlettudása, emberi és szakmai képességei, igényessége.

A munkaközösség feladatait a mindenkori igények és az aktualitások határozzák meg.

A fejlesztő pedagógusoknak igen fontos szerepe van az egyre gyakoribb nevelési problémák megoldásának segítésében.

Szakmai megbízások olyan nevelési területeken fogalmazódnak meg, ahol munkánkat hatékonyabbá kívánjuk tenni.

A veszélyeztetett, *hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek* érdekeit képviseli a gyermekvédelmi felelős.

A gyermekek egészséges fejlődését rendszeresen ellenőrzi, segíti a gyermekorvos - védőnői segítséggel.

A beszédhibák korrigálása a logopédus közreműködésével hatékonyan megoldott.

Munkánk eredményes végrehajtásához rendszeres segítséget kérünk és kapcsolatot tartunk a különböző szakszolgálatokkal és szakmai szolgáltatókkal.

Rendelkezünk azokkal a feltételekkel, melyek lehetővé teszik a *gyermeki képességek fejlesztését, a szülői igények kielégítését, a gyermeki öröm biztosítását.*

Nevelőtestületünk örömmel fogadja a kihívásokat, az embert próbáló feladatokat. Egymást segítve igyekszünk, hogy meg tudjunk felelni az elvárásoknak.

1.3.TÁRGYI FELTÉTELEK

A csoportszobák természetes és mesterséges világítása, mérete jó, a bútorok variálásával lehetőséget adunk a nyugodt tartalmú tevékenységekre.

A játék, étkezés, alvás a csoportszobákban zajlik. A gyerekheverőket beépített szekrényekben tároljuk.

Nevelői szoba ad lehetőséget munkával kapcsolatos különböző megbeszélésekre, szülőkkal való bizalmas találkozásokra, munkadélutánokra.

Szakkönyveinket, audio-vizuális eszközeinket, tanulást szolgáló különböző tárgyainkat, bábokat, kellékeket erre alkalmas helységben tároljuk.

A felnőttek kényelmét szolgálják az öltözők, zuhanyzók.

A gyerekek által végzett tevékenységekhez szükséges eszközök rendelkezésünkre állnak.

Lehetőségeink szerint nyaranként az óvoda helyiségeiben tisztító meszelést végeztetünk.

Udvaraink tágasak, megfelelő az árnyékos és a napos területek aránya. Homokozója van.

A bejáratokat virágoskert szegélyezi.

A fűnyírást a karbantartók végzik rendszeresen.

Azokat a feladatokat, amelyek a gyermek egészséges udvari tartózkodásának feltételei, a dajkák végzik naponta.

Az udvari munkához szükséges felnőtt és gyermek eszközöket külön helyiségben tároljuk.

A nagy ablakoknak köszönhetően a termek világosak.

Az *óvoda játék és eszköztára* kielégítő, melynek folyamatos fejlesztésével biztosítani tudjuk az eltérő nevelési – fejlesztési szükségletű gyermekek *differenciált fejlesztését* is.

A játékeszközök nagy része megfelel a balesetvédelmi előírásoknak a további felújítások, kiegészítések folyamatban vannak . A mozgást fejlesztő udvari kézi eszközök elhelyezésére udvari tároló áll rendelkezése.

1.4.GYERMEKKÉPÜNK

Olyan gyermek, aki nyugodt, tele van élményekkel, erősen kötődik a meséhez, zenéhez az alkotó tevékenységhez. Alakuljon ki az óvodás tartása, önálló legyen és látsszon rajta a kiegyensúlyozottság. Tudjon nevetni, felfedezni, csodálkozni. Tulajdonságait jellemezze az együttérzés, a segítőkészség, a figyelmesség, az önzetlenség. Akaratának fejlődésében alakuljon ki az önfegyelme, kitartása, feladattudata és szabálytudata. Fontos célunk még az óvoda hátránycsökkentő feladatának előtérbe helyezése.

1.5.KIINDULÁSI PONTJAINK

Minden gyermek a saját képességrendszerének fegyelembevételével nevelhető, fejleszthető, neveli, fejleszti a társkapcsolatot az óvoda összes dolgozója. A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy: „*Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.*” Minden gyermek ismerje és tudja meg értékeit, de azt is érzékelje, hogy melyek a hiányosságai. Ezt fogja fel

természetesen, minden lelki feszültség nélkül. Feladatunk továbbá valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, és a kreativitás fejlődését elősegítő környezet biztosítása.

2. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁTFOGÓ GLOBÁLIS TERVE

Szeretetteljes biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy önállóságot, boldogságot ad a gyermeknek.

Legfőbb törekvésünk, hogy a ránk bízott kisgyermek az óvodában töltött 3-4 évüket boldogan, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék. Mindent megteszünk azért, hogy a szülő nyomon követhesse gyermeke óvodai fejlődését, megfigyelhessen, kérdezhessen, kérhessen, javasolhasson, kezdeményezzen. A nevelés aktív közreműködője legyen.

Befogadó- inkluzív- nevelési szemlélettel, integrált szervezéssel, és differenciált módszertani eljárásokkal egyenlő esélyt teremtünk valamennyi bennünket választó óvodás gyermek számára., Tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését., elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását..

A bevándorló (migráns) családok gyermekeinek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

2.1. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA

Egyéni képességekhez igazodó fejlesztéssel az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséggel rendelkező gyermekek nevelése

Az óvodai nevelés célja, hogy az óvodás gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is).

Egyéni képesség fejlesztés, mely mindig az adott gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik.

Sikerorientált, a környezetben jól eligazodó, problémájára - aktívan közreműködve- saját megoldást találó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező gyermekek nevelése.

A mély természetszeretet és az egészséges életmód szokásainak kialakítása.

Az identitástudat erősítése a néphagyomány ápolásával, a természet szeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.

A *néphagyomány ápolás* és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése. A sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztésével a kompenzáció biztosítása.

A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése.

A kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása.

2.2. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Alapvetően a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi, közösségi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- *az anyanyelvi nevelés és az értelmi* fejlesztés, nevelés megvalósítása.

Ennek érdekében feladataink:

A célok eléréséhez szükséges feltételek biztosítása.

1. Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelésünk feladata a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése - a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése, a gyermek egészségének védelme, óvása, megőrzése - az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása. - A gyermek fejlődéséhez, és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása - a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezet tudatos magatartás megalapozása. Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A családokkal való szoros együttműködés, együtt nevelés, melynek során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A fejlesztés tartalmának az egyén fejlődéséhez igazodó tervezése, alakítása.

A személyiség teljes megismerésére törekvés az optimális fejlesztés érdekében.

A minőségileg garantált felemelkedés esélyét biztosító óvodai ellátás megteremtése valamennyi gyermek számára.

A nevelés oktatás színvonalának folyamatos fejlesztése a külső és belső igények, a változások figyelembe vételével.

2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés

Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodánkban érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Ezért fontos feladatunk, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék. Óvodánk alkalmazottjait pozitív érzelmi töltés jellemezze. Óvodánk egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek. Feladtunk továbbra is, hogy a gyermekeinket neveljük annak elfogadására és megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól. A szocializáció szempontjából fontosnak tartjuk a közös élményeken alapuló tevékenységek biztosítását, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl. az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szokás és normarendszerének megalapozását. Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeinket, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra, mindazok megbecsülésére. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet kell betöltsön. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint feladatunk az ágazati jogszabályokban meghatározott, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel való kapcsolatfelvétel.

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra- építve változatos tevékenységek biztosítása természeti és társadalmi környezetükről.

3. Anyanyelvi nevelés, és az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására, és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítanunk. Gyermekeink egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire, és ismereteire építve biztosítunk a gyermeknek változatos

tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhethet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az anyanyelv és a kommunikáció különböző formáinak hangsúlyozott alakítása nevelő tevékenységünk során.

A spontán szerzett gyermeki tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése valamint az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a szokásos tartalmú és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálás alkalmazása, felzárkóztatása.

A gyermekek és szülők emberi méltóságának tiszteletben tartása.

A szociálisan rászoruló hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek *differenciált fejlesztése, családok segítése.*

A másság felé fordulás természetessé válásának elősegítése.

A gyermek mindenek felett álló érdekének szem előtt tartása.

Az óvoda közvetetten segítse az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiség vonások fejlődését.

Az élethosszig tartó tanulás megalapozása.

2.3. RENDSZERÁBRÁNK

A program célja, feladata

A nevelés kerete

Az egészséges életmód alakítása		Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
------------------------------------	--	---

A tevékenység kerete: Néphagyomány-ápolás, népszokások

A program tevékenységformái:

► Játék,

Tevékenységben megvalósuló tanulás

► Vers, mese, dramatikus játék

► Ének, énekes játékok, zenehallgatás

► Rajz, mintázás, kézi munka

► Mozgás, mozgásos játékok

► A külső világ tevékeny megismerése

(környezeti, matematikai tapasztalás)

► Munkajellegű tevékenységek

► *Anyanyelvi és értelmi nevelés*

A program kapcsolatrendszere

Család

Iskola, közművelődési intézmény

2.4. AZ ÓVODAI NEVELÉS RENDSZERE

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő, egymással összefüggő, komplexen érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.

a./ A nevelés alapvető keretei:

- a gondozás, az egészséges életmódra nevelés,
- érzelmi nevelés, szocializáció

b./ Az óvodai nevelés eszközei, a gyermek tevékenységei:

- játék
- munka-jellegű tevékenység,
- *tevékenységben megvalósuló tanulás,*

c./ A gyermeki tevékenység tartalma:

A gyermek tevékenységének tartalmát a nevelési területek szolgálják:

- Környezeti nevelés
- Anyanyelvi, *értelmi nevelés, fejlesztés*
- Esztétikai nevelés
 - verselés, mesélés
 - ének-zene, énekes játék
 - gyermektánc

- rajzolás, mintázás, kézimunka
- Külső világ tevékeny megismerése
 - környezeti jellegű tapasztalatok
 - matematikai jellegű tapasztalatok
- Mozgás, torna
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésének tartalma

d./ Kapcsolatok más nevelési szintekkel:

- a nevelőmunka csak a nevelés szintjeinek együttműködésével lehet eredményes,
- elsődlegesen fontos a családi és az óvodai nevelés összehangolása.
- *kiemelt jelentőségű az óvoda és iskola kapcsolata*

2.5. NAPIREND, HETI REND

Az évszakokhoz igazodva, az óvoda sajátosságait figyelembe véve, a gyermekek mozgásigényét előtérbe helyezve tervezzük meg a csoportok napirendjét. A napirend kialakításánál sok szempontot kellett figyelembe vennünk, nevezetesen:

A gyermekek héttől kilenc óráig folyamatosan érkeznek a csoportba, ezért a tízórainak csak a kezdetét határoztuk meg.

A napirend rugalmassága lehetővé teszi, hogy a gyerekek egyéni tempójuk, teljesítőképességük, igényük szerint végezzék a különböző tevékenységeket.

Az egy időben végzett párhuzamos tevékenység lehetőséget ad, a gyerekeknek, hogy tapintatosak, türelmesek legyenek egymással, tudjanak alkalmazkodni társaikhoz, s ez által erősödjön az önfegyelmük. (Pl. halkan játszanak, hogy ne zavarják a tízóraizó gyerekeket.)

Nekünk, óvónőknek is könnyebb megfigyelni a gyerekeket: milyen szinten állnak pl. az önkiszolgálás terén, miben kell még segítenünk az önállóságuk fejlesztése érdekében. Ilyenkor egyénileg is tudunk a gyerekeknek segíteni, el tudjuk látni őket tanácsokkal, oda tudunk figyelni rájuk, segítséget tudunk adni, példát tudunk mutatni a cselekvés bemutatásával.

A többi tevékenységben törekszünk a *folyamatosságra és a differenciálásra, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében.*

Előtérbe helyezzük a mikro csoportos foglalkoztatási formát, mely elősegíti az egyéni fejlesztést, felzárkóztatást és a tehetséggondozást is.

Minta a napirend megtervezéséhez:

A tevékenységek ideje:	A tevékenységek megnevezése:
7 ⁰⁰ -11 ⁴⁵	Gyülekező Az érkező gyermekek fogadása, játék, szabadon választott tevékenységek, közben reggeli. Mese, közös játék. Csoportos beszélgetések mikro-csoportos foglalkozások. Mindennapos testnevelés. Tapasztalatszerző séták, levegőzés, mozgás a szabadban.
11 ⁴⁵ -12 ³⁰	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebéd (a déli étkezés időpontja változhat, pl. az 5-7 évesek több időt tölthetnek a levegőn az alvásigény függvényében).
12 ³⁰ -15 ⁰⁰	Testápolás, pihenés előkészítése, pihenés.
15 ⁰⁰ -15 ³⁰	Testápolás, mindennapos testnevelés, étkezés előkészítése, uzsonna.
15 ³⁰ -16 ⁰⁰	Játék, az időjárás függvényében levegőzés egyéb szabadon választott tevékenységek.

A megfelelő helyes életritmus kialakításánál nagy hangsúlyt kap a szokások alakítása, megalapozása: a jó szokások kialakítása, az igények felkeltése mintaadással, megfelelő tevékenységek és időkeretek biztosításával.

A csoport életéhez rugalmasan alkalmazkodva tervezzük az egyéni fejlesztést a csoportszobában vagy az udvaron.

Az óvodai élet tevékenységformáinak megtervezése:

A heti rend kialakítása a napirendhez hasonlóan a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembe vételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik. A heti rend nem a napokhoz kötött tevékenységeket jelenti, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosítva, azt körbejárva dolgozza fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül.

Kivételt képez a mozgás, sajátos feladatai, céljai, speciális eszköz- és helyigénye miatt.

A rugalmas heti rend lehetőséget biztosít a komplex fejlesztésre, mely során:

- kihasználjuk a spontán adódó helyzeteket
- a gyermekek igényét aktivitását
- az aktuális feladatokat.

A verset, mesét a rajzolást, a mintázást, a kézimunkát és az ének- zenét a gyermekek igénye szerint minden nap kezdeményezzük.

3. A NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI

3.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Feladat:

Megteremtjük a gyerek egészséges testi, lelki fejlődéséhez, biztonságához szükséges belső és külső környezeti feltételeket.

Biztosítjuk a mozgás, levegőzés, edzés gyakori lehetőségét.

Napirendünkkel kialakítjuk a helyes életritmust.

Megalapozzuk a gyermekben a tisztaság igényét.

Megteremtjük, elmélyítjük a gondozáshoz szükséges bensőséges kapcsolatot felnőtt-gyerek között.

Megismerve a család gondozási szokásait, igyekszünk azt összehangolni az óvodai gondozás szokásaival.

A gyermeknek mindig annyi segítséget adunk, amennyire szüksége van. Támogatjuk önállósulásuk fejlődését.

Figyelmet fordítunk a gyerek testi higiéniájára és egészségére.

Szoros kapcsolatot tartunk azokkal a családokkal, akiknek gyermeke krónikus betegségben szenved.

A napközben megbetegedett gyerekről elkülönítőben gondoskodunk, szülőjét értesítjük.

Segítünk kialakítani a gyermekben a szokást, hogy a WC-t természetes módon használja, intim gondjait elmondja.

Kialakítjuk a gyermekben az igényességet önmaga, környezete tisztasága, rendje iránt.

A szülők segítségével próbáljuk elérni, hogy a gyermekek ruházata kényelmes, célszerű legyen.

Csoportban való használatra csak a lábak egészséges fejlődését nem gátló lábbelit fogadunk el.

Törekszünk a balesetek kiküszöbölésére - nagyfokú odafigyeléssel. Ha mégis előfordul, a gyermeket orvoshoz visszük, a szülőt erről értesítjük.

A szülők bevonásával próbálunk tenni azért, hogy a gyermekek étrendje segítse az egészséges testi fejlődést.

Az évszaknak megfelelően, természetes vitaminok, zöldség, gyümölcs rendszeres fogyasztását biztosítjuk - a szülők bevonásával.

Megteremtjük a kulturált étkezés feltételeit, a szabályok betartására neveljük a gyermekeket. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek bizonyos időn belül igényüknek megfelelően reggelizhessenek, uzsonnázhassanak. Az ebédet együtt - a csoportnak - azonos időben kínáljuk.

Megteremtjük az étkezések természetes, derűs légkörét. Tudomásul vesszük az egyéni különbségeket, különös gonddal, ha ezt betegség okozza.

Minden feltételt biztosítunk ahhoz, hogy a gyermek nyugodtan, zavartalanul pihenessen. Tudomásul vesszük az egyéni adottságokat, igényeket.

Figyelemmel kísérjük a gyerek testi, lelki állapotát, érzékszerveinek épségét. Amennyiben rendellenességet tapasztalunk, közöljük ezt a szülővel, és szakember segítségét kérjük. Megszervezzük a rendszeres védőnői és orvosi ellenőrzést, vizsgálatot (belgyógyászat, szemészet, fogászat).

A gyermek tevékenységei:

Öltöznek, vetkőznek, kiszolgálják önmagukat, társaikat is. Rendszeresen részt vesznek környezetük tisztán és rendben tartásában.

Egyéni igényeik szerint étkeznek, alszanak.

Sokat játszanak, mozognak, tornáznak a szabadban és a tornacsarnokban.

Elvégzik a testápolással, szájápolással kapcsolatos tevékenységeket.

A fejlődés főbb jellemzői:

Testápolással kapcsolatos mindennapi szükségleteiket életkoruknak megfelelően, segítség nélkül végzik.

Öltözködésben önállóság és rendszeret jellemzi őket.

Helyesen használják az evőeszközöket. Igénylik az asztal esztétikus rendjét, és étkezés közben kulturáltan viselkednek.

Az önkiszolgálást teljes önállósággal, természetes teendőként látják el.

Saját személyük és környezetük gondozottságára, rendjére ügyelnek.

Észreveszik elvégezhető feladataikat és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek.

Rendelkeznek az egészséges életmódhoz, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó kulturált viselkedési szokásokkal.

Módszertani alapelvek:

A tiszta, egészséges, balesetmentes környezet megteremtése.

Testi, érzékszervi problémák megelőzése, korrekciója.

Az egyéni igények, sajátosságok, képességek tudomásul vétele.

Testközeli kapcsolat kialakítása óvónő és gyerek között.

Nagyfokú önállóság fejlesztése. Együttműködés a családdal.

Fokozatosság, rendszeresség. Tevékenykedtetés.

3.2. ÉRZELMI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Szociális kompetenciák, együttműködési képesség fejlesztése

Feladat:

A gyermekek életrendjét napirendben határozzuk meg. Ezzel megteremtjük a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeket.

Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek a tevékenységeiket szabadon választhassák meg.

Az egész nap folyamán minden tevékenységre vonatkozóan biztosítjuk a folyamatosságot.

Bevonjuk a gyermekeket csoportszobájuk alakításába, szépítésébe.

Egyértelművé tesszük a gyermek számára, hogy mit és miért tartunk helyesnek, mit miért utasítunk el, mi áll tőlünk távol.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekkel szemben támasztott követelmények, igények azonos elvek szerint valósuljanak meg.

Éreztetjük, hogy a csoport minden tagja egyénenként fontos.

Segítjük az „én-tudat” alakulását, megerősödését.

Igyekszünk elérni, hogy a csoport tagjai figyeljenek egymásra, legyenek képesek beleélni magukat társuk helyzetébe.

Lehetővé tesszük, hogy a közösségben megerősödjön az én, és elkülönüljön a másik.

Nem erőltetjük a kapcsolatokat, de segítjük, támogatjuk a gyerekek egymáshoz való kötődését.

Tapintatosan segítjük a visszahúzódó gyereket a kapcsolatteremtésben.

Erősítjük a baráti kapcsolatokban a pozitív tulajdonságokat. Biztosítjuk a lehetőségét a családból, külső környezetből hozott kapcsolatok ápolásának.

Megtapasztaltatjuk azt, hogy a közösen végzett tevékenység örömtelibb, eredményesebb, erősítjük a „*mi-tudat*” létrejöttét.

Minden gyereket buzdítunk arra, hogy vállaljon feladatot, fogadja el mások terveit, tanuljon esetenként lemondani elképzeléseiről. Figyelemmel kísérjük a gyermeki felelősség megnyilvánulásait.

Hozzászoktatjuk őket a másság elfogadásához.

Szervezzük a különböző csoportok közötti kapcsolatokat. Ezeket az alkalmakat, valamint ünnepeinket felejthetetlenné tesszük saját énekünkkel, hangszeres játékkal, bábozással, dramatizálással.

Megteremtjük saját hagyományainkat, *megismertetjük szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.*

A gyermek megterhelő szerepeltetését elkerüljük.

Tiszteletben tartjuk a család ünnepeit, hagyományait.

A gyermek tevékenységei:

Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően sokféle tevékenységben vesznek részt - kedvük szerint.

Élményeiket számukra vonzó formában feldolgozzák.

Részt vesznek az óvodai élet valamennyi területén ismétlődő tevékenységekben, ünnepeken, ünnepélyeken, azok előkészítésében, bonyolításában.

Ajándékokat készítenek különböző alkalmakra egymásnak, felnőtteknek. Tervezik a kellemes élményt ígérő eseményeket.

Segítik egymást mindenféle tevékenységben.

Azonos életkorú csoportok közös játék-, mese-, sportdélutánokon, kirándulásokon vesznek részt.

A nagyok meghívják a kisebbeket jeles alkalmakra.

Kirándulni mennek a csoportok együtt a családokkal.

Különböző korosztályú gyerekek együtt tevékenykednek óvodai programokon.

A fejlődés főbb jellemzői:

Az eddig kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak, amelynek természetes módon tesznek eleget.

A választott tevékenységekben aktívan, örömmel vesznek részt.

Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.

Észreveszik, hogy kinek miben van szüksége segítségre.

Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg az óvónő és társaik közlését, kérdését.

Önként vagy az óvónő kérésére bekapcsolódnak a foglalkozásokba, figyelnek az óvónőre, a feladatot útmutatásainak megfelelően végzik.

Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire.

Együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt.

Elfogadják társaik esetleges másságát.

Bíznak önmagukban, társaikban.

Természetes módon kialakulnak a baráti kapcsolatok.

A vállalt feladatért felelősséget éreznek, képesek társaikkal együttműködni.

Módszertani alapelvek:

Az óvónő viszonya a közösségi értékekhez egyértelmű legyen.

Határozott, de barátságos, szeretetteljes, őszinte óvónői magatartás.

Az óvónő és dajka kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű, és egyéni szükségleteket is figyelembe vevő legyen.

A tűrő- és konfliktusmegoldó képesség fokozatos alakítása.

A közösség és az egyén, az egyén és a közösség egymásra hatása a gyermeki fejlődés szempontjából meghatározó.

A közösségi élet szokásainak fokozatos betartása.

Gyermek iránti bizalom.

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

4.1. JÁTÉK

Feladat:

A játékot a gyermek alapvető tevékenységként értékelve különös hangsúlyt fektetünk arra, hogy megteremtsük azokat az *élményeket*, lehetőségeket, körülményeket, amelyek biztosítják, hogy a *játék a gyermek számára örömforrás legyen*.

A napirendben a *szabad játékra fordítjuk a legtöbb időt*. Bizonyos idejű felfüggesztését jelenti csupán a gondozási teendők, a munka jellegű tevékenységek, a szervezett tanulás bonyolítása. Megteremtjük a lehetőségét annak, hogy a gyermek ismeretei, tapasztalatai bővüljenek, elmélyüljenek a játékban is.

A játék útján ismertetjük meg őket a világgal, tárgyakkal, tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel - ezzel a gyermek értelmi képességeinek fejlődését segítjük elő.

A gyermekek játékát *indirekt* módon irányítjuk. Hagyjuk, hogy saját elgondolásaikat megvalósíthassák, fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak.

A különböző elgondolások megbeszélésével, a társak ötletei iránti nyitottságra ösztönözzük őket, így az új lehetőségek gazdag áramlásával a kreatív együttműködés fejlődését segítjük elő.

Csak akkor avatkozunk be a gyermeki játékba, ha ezt indokoltnak érezzük; ha a gyermek ezt igényli; ha a játék továbbfejlesztése indokolja; ha a konfliktust nem tudják a gyerekek önállóan megoldani; ha technikai segítségadásra van szükségük.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük és megköveteljük, hogy az alapvető viselkedési, udvariassági szokásokat a játék keretében, folyamatában is tartsák be.

A játzó csoportot felügyelet nélkül nem hagyjuk. Figyelemmel kísérjük, hogyan szervezik játékukat, valósítják meg elképzeléseiket, az egyes gyermek hogyan viselkedik játék közben, milyen szerepet vállal, milyen mértékben éli bele magát szerepeibe.

Megteremtjük a lehetőséget arra is, hogy ha a gyermek igényli, egyedül is játszhaszon.

Ezeket a gyermeki megnyilvánulásokat jelzésként értékeljük a gyermek érzelmi-hangulati állapotáról, az értelmi képességek, a beszéd alakulásáról.

Az állandó játszóhelyek mellett paravánokkal, hordozható egyszerű eszközökkel tesszük lehetővé, hogy a játékukhoz szükséges helyet önállóan alakítsák ki, s ez az átrendezés addig maradjon így, amíg a játékhoz szükséges. Az udvaron valamennyi csoportnak külön homokozót, játékteret és játékeszközöket biztosítunk. Így itt is a játékeszközök megőrzésére, rendben tartására szoktatjuk őket.

Szükségesnek tartjuk, hogy a szülőket meggyőzzük arról, mennyire fontos a gyermekükkel való rendszeres közös játék az érzelmi fejlődésben, a szülő-gyermek jó kapcsolata alakulásában.

Játzóházi foglalkozásokon és játékdélutánokon mutatjuk meg a szülőknek, hogyan, mivel és mit tudnak közösen játszani, barkácsolni gyermekeikkel. Nem csak a produktumra, de az örömteli együttlétre is példát mutatunk.

A játékot úgy tekintjük, mint *a nevelési célok elérésének legfőbb eszközét*. Igyekezünk ezt a szülőknél is tudatosítani.

A gyermek tevékenységei:

A gyermekek az óvodába lépéstől kezdve folyamatosan játszanak. Megismerik a játékeszközöket, megjegyzik helyüket és használatukat.

Szívesen rakosgatnak különböző tárgyakat - saját elgondolásuk, szabályaik alapján.

Különböző asztali játékokkal játszanak - kirakóznak, legóznak, apró tárgyakat konstruálnak, gyöngyöt fűznek, babát öltöztetnek, autót húzogatnak, tologatnak.

Egyszerűbb mozgásokat gyakran kísérik ismétlődő dallamokkal, szövegekkel.

A csoportszoba játszóhelyeit kihasználva - vagy új helyszínek kialakításával - különböző szerepjátékokat játszanak meglévő élményeik alapján. A szerepeket, szabályokat maguk alakítják ki és tartják be.

A hiányzó eszközöket elkészítik a közösen összegyűjtött tárgyakból, anyagokból. A megvalósításhoz önállóan - vagy a mi segítségünkkel - fognak hozzá.

A szerepjátékokhoz vagy építkezéshez szükséges kiegészítők barkácsolását a mindig rendelkezésükre álló eszközökkel oldják meg. Ezeket többször is felhasználják játékukban, megfelelő helyen tárolják, szívesen megőrzik, mert a saját munkájuk értéke, eredménye.

A mindig előttük lévő paraván és bábok, fejdíszek, ruhák, kellékek segítségével dramatizálják kedvenc történeteiket, vagy báboznak mesét, dalt, verset.

A különböző helyszínekhez, szerepekhez beszédükben, viselkedésükben, öltözetükben is alkalmazkodnak. Kiválasztják azokat a kellékeket, amelyek legjobban megfelelnek az elképzelt, eltervezett játékhoz.

Kockákból, egyéb játékszerekből építményeket, különböző tárgyakat hoznak létre. Építményeiket összekapcsolják, kiegészítik elképzeléseik szerint. Az elkészült terepet változtatva használják.

Időnként összekapcsolják a különböző játéktevékenységeket egymással, változtatják a helyszíneket, szerepeket újabb ötleteik alapján.

Különböző mozgásos szabályjátékokat játszanak teremben, szabadban. Ezeket a játékokat néha saját maguk vezetik a szabályoktól és fejlettségüktől függően.

Szívesen kezdeményeznek és kapcsolódnak be különböző értelemfejlesztő játékokba.

Módszertani alapelvek:

A játék a gyermeki személyiség fejlődésének legfontosabb eszköze.

A játékhoz szükséges feltételek - mint élmény, tér, idő, eszköz - biztosítása.

A gyermeki játék szabadságának biztosítása.

Az óvónő szeressen játszani.

A gyermeki érzelmek, indulatok helyes kezelése.

A fejlődés egyéni sajátosságainak tiszteletben tartása.

A játék a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete

4.2. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Feladat:

Megteremtjük a munkavégzéshez szükséges nyugodt légkört. Megismertetjük a gyermeket olyan szokásokkal, szabályokkal amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlenek.

Változatos munkalehetőségeket szervezünk.

Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy ismerkedjen különböző munkaeszközökkel, azok használatával, a munkavégzés célszerűségével.

Fokozatosan vezetjük be a különböző munkafajtákat. *Figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat és a terhelhetőséget.* Sokféle módon biztosítunk lehetőséget az önálló munkavégzésre. Lehetővé tesszük a munka állandóságát és folyamatoságát.

Erősítjük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.

Megtapasztaltatjuk a gyermekkel azokat az eltérő vonásokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik. A gyermeki munkát mindig ösztönző módon értékeljük, *konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékeléssel.*

Azokat a munkákat, amelyekre a gyermek képes, nem végezzük el helyette.

Törekszünk arra, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.

Biztosítjuk, hogy a gyermek munka jellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok, a kötelesség teljesítése alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája legyen.

A gyermek tevékenységei:

Fokozatosan és sikerrel végzik el önmaguk kiszolgálását.

Részt vesznek a terem és az udvar rendben tartásában.

Segítenek a foglalkozások eszközeinek kiosztásában és összeszedésében.

Bekapcsolódnak a csoportszoba dekorálásába, ünnepek előtti díszítésébe.

Segítenek a terem, mosdó, öltöző takarításában, a játékok tisztításában.

Részt vállalnak az elromlott játékeszközök megjavításában.

Alkalomszerűen sütnek, főznek, befőttet, savanyúságot, salátát, illetve apróbb ajándékokat készítenek.

Bekapcsolódnak a növények gondozásába, madáretetésbe. Tavasszal ágakat hajtatnak, magokat csíráztatnak.

Segítik egymást öltözésben, egyéb tevékenységekben.

Teljesítik a felnőttek megbízatásait.

A mindennapi tevékenységekben aktívan részt vesznek - naposi teendőket látnak el.

A fejlődés főbb jellemzői:

Az étkezéssel kapcsolatos naposi tevékenységeket önállóan végzik, bekapcsolódnak környezetük rendbe tételébe.

Külső és belső környezetük esztétikus rendjének kialakításában, helyreállításában aktívan részt vállalnak (teremben, mosdóban, öltözőben, udvaron).

Minden olyan területen segítenek, ahol szükséges.

Felelősséggel végzik a rájuk bízott feladatokat (növénygondozás, játéktisztítás, -javítás, takarítás).

Biztonsággal használják a munkájukhoz szükséges eszközöket.

Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömeit.

Önkiszolgálás alapvető képességeinek kialakítása

Módszertani alapelvek:

A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad.

Segítőképző óvónői magatartás.

Egymás és a felnőtt munkájának megbecsülése.

Feladattudat és feladattartás erősítése.

Egyéni különbségek tudomásul vétele.

Megfelelő idő biztosítása a munka elvégzésére.

A munka értékteremtő tevékenysége.

4.3. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Feladat:

Az óvodai tanulást *cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre* építjük. A tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntes figyelmére hagyatkozva irányítjuk.

Fontosnak tartjuk kiépíteni a tanulás folyamatában (is) az óvónők és a gyermek közötti érzelmi kapcsolatot, a tanulást segítő légkört.

Az eredményes tanulás érdekében törekszünk arra, hogy a gyermek kíváncsiságát, tevékenységi vágyát kielégítsük. Hogy szellemi aktivitásra ösztönözzük a gyerekeket, gyakran teremtünk számukra problémahelyzetet. Hagyjuk, hogy átéljék a probléma felfedezésének és megoldásának örömét.

Abban segítünk minden gyermeket, hogy önmaga lehetőségeihez képest optimálisan fejlődjön. Építünk a gyermek spontán szerzett tapasztalataira.

Biztosítjuk a tanulás tapasztalatszerző, készségfejlesztő, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését. Törekszünk arra, hogy a gyermekek a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetükben ismerhessék meg.

Tanulást támogató környezet megteremtésével segítjük a gyermek kompetenciáinak fejlesztését.

Az eszközök kiválasztásával ösztönözzük a gyerekeket az érdeklődésre, aktivitásra, gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére, megoldására.

A nyári hónapokban is lehetővé tesszük, hogy a gyermekek énekelhessenek, mozoghassanak, rajzolhassanak, mesét, verset hallgathassanak, beszélgethessenek környezeti eseményekről, jelenségekről, az őket érdeklő dolgokról.

Az egyes foglalkozási ágak anyagának tartalmi kapcsolódását kihasználjuk.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek harmonikus személyiség fejlesztése érdekében megteremtjük a másságot elfogadó környezetet, figyelembe vesszük és érzékeltetjük erőnyeit, eredményeit, sikeres próbálkozásait.

A gyerekekkel szemben támasztott elvárásokat egyéni sajátosságainak, terhelhetőségeinek, biológiai és pszichológiai állapotának megfelelően határozzuk meg.

Egyénre szabottan fejlesztjük vagy segítjük akaraterejüket, alkalmazkodóképességüket, együttműködési készségüket, fejlesztő programjukat.

A tanulás során személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

Minden gyerek annyi segítséget kap, amennyi egyéni fejlesztés során képessé teszi az önálló cselekvésre.

*Új tanulásszervezési eljárásokat alkalmazunk a kompetenciaterületek fejlesztése érdekében
Témahét szervezésével dolgozzuk fel az óvodában ünnepelhető néphagyományokat,
egészséges táplálkozással kapcsolatos tudnivalókat.*

A gyermek tevékenységei:

Érzékszerveik segítségével cselekvéses tapasztalatokat szereznek tárgyakról, dolgokról.

Elmesélik élményeiket, egyéni tapasztalataikat.

Megfigyelik az őket körülvevő világot. Apró otthoni megbízatásokat teljesítenek.

Önállóan végeznek - megadott szempontok szerint - megfigyeléseket.

Kérik a feladatokat.

Ismereteket, tapasztalatokat szereznek spontán és irányított módon környezetükről.

Részt vesznek -elsősorban- kötetlen foglalkozásokon.

Kérdeznek, véleményt nyilvánítanak, feladatokat oldanak meg, problémákat fedeznek fel.

Egyéni munkaformában - saját elképzeléseik alapján - önállóan oldanak meg feladatokat.

Mikro-csoportos tevékenység közben összehangolják az együttműködést, egymást segítve tanulnak.

Együtt dolgozzák fel tapasztalataikat, a ritkábban alkalmazott frontális foglalkoztatás közben.

Módszertani alapelvek:

A tanulás játékos jellege domináljon.

A fejlődés egyéni ütemének figyelembe vétele.

A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.

Az önállóság támogatása a tanulási folyamatokban.

A feladattudat, feladattartás megfelelő szintű kialakítása.

A másság, az eltérő fejlesztési ütem elfogadása, tiszteletben tartása.

Speciális fejlesztési módszerek alkalmazása (új tanulásszervezési eljárások)

A kompetenciafejlesztés területei:

Testi képességek fejlesztése:

- Nagymozgások
 - mozgáskoordináció, motoros képességek
 - téri tájékozódás nagymozgással a cselekvés szintjén
- Finommozgások

- ábrázoló tevékenység

Értelmi képességek:

- Kognitív szféra
 - gondolkodási műveletek
 - pszichikus funkciók működése
- Érzékszervi szféra, percepciók

Kommunikációs képességek fejlesztése:

- Nyelvhasználat
 - az összefüggő folyamatos beszéd
 - a beszéd tisztasága, nyelvtani alkalmazása
- Verbális kommunikáció
 - beszédértés
 - nyelvi kifejezőkészség

Szociális képességek fejlesztése:

- Társas kapcsolatok, játék, viselkedés, neveltségi szint, szokásismeret
 - társas magatartás, közösségi szokások, együttműködési képességek
 - erkölcsi megítélő képesség, udvariasság, érintkezési szokások, alkalmazkodás
- Érzelmek, motivációk, beállítódás
 - érzelmek, motiváció, beállítódás
 - akarat tényezők

5. A GYERMEKI TEVÉKENYSÉG TARTALMA

5.1. KÖRNYEZETI NEVELÉS

Cél:

A környezettudatos magatartás megalapozás az óvodai nevelésben

Környezeti értékek megőrzése, környezetkultúra biztonságos kialakítása.

A gyermek pozitív attitűdjének alakítása a fenntarthatóságra nevelés érdekében.

Feladat

Kialakítjuk a természetben való helyes viselkedést, környezetünk élőlényeivel szemben tanúsított magatartást.

Az élőlények tiszteletét.

Az ember által létrehozott értékek megőrzését.

A kialakított rend óvását, megbecsülését.

Felkeltjük érdeklődésüket, alakítjuk érzelmeiket a természet iránt.

Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természetes és mesterséges környezettel szemben, amely megalapozza a környezeti kultúrát, megfelelő szokásrendszereket, magatartási formákat.

A gyermeket alkalmassá tesszük a megfigyelésre, elsősorban „látni” tanítjuk meg őket.

A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel elősegítjük, hogy a gyermekek maguk fedezzék fel környezetüket.

Megismertetjük őket környezetük növény és állatvilágával. Érzékeltetjük velük, hogy az élőlények és az őket körülvevő környezet között, valamint a különféle élőlények között kapcsolat van.

Megtapasztaltatjuk, hogy minden élőlény fontos abban az életközösségben, ahol él.

Felismertetjük életkoruknak megfelelően az alapvető oksági összefüggéseket.

A gyermek tevékenységei:

Folyamatos és alkalomszerű megfigyeléseket végeznek.

Különböző gyűjtő tevékenységeket végeznek.

Egyszerű vizsgálatokat folytatnak.

Életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szereznek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Ajánlott témák:

Környezet és természetvédelem lehetőségei

Természetóvó jeles napok, népszokások,

Környezeti nevelés és a mese kapcsolata

Népi mesterségek, hagyományok szerepe, kézműves technikák

Erdei óvoda

Kirándulások, közös családi programok.

Módszertani alapelvek:

Az óvónő környezethez való pozitív viszonya példaértékű legyen a gyermek számára.

Törekedjék: a környezeti kultúra alapozására

- érték közvetítés fontosságára.

- természettel való harmonikus kapcsolat kialakítására.

Tartsa szem előtt, hogy óvodásaink szerető, tisztelő, értéket megbecsülő óvó- védő felnőttekké váljanak.

5.2. ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS, - KOMMUNIKÁCIÓS KÉPESSÉGEK

Feladat:

Az anyanyelvi neveléssel kapcsolatos feladatainkat kiemelten fontosnak tartjuk. Különös hangsúlyt fektetünk az anyanyelvi képességek fejlesztésére, kommunikációs képességek alakítására.

Óvodánkban megteremtjük azt a légkört, mely alapja a beszédkapcsolat kialakulásának. Bármit teszünk a nap folyamán - ha mesélünk, ha kapcsolatot teremtünk felnőttel, gyerekkel, ha az élet adta lehetőségekre reagálunk, ha szokásokat, szabályokat alakítunk - ezt példaértékű beszéddel, követésre méltó nyelvhasználattal, kifogástalanul tesszük. Mondanivalónkat érthető, világos formában közöljük. Mondatainkat egyszerűen, de változatosan, megfelelő hangerővel fogalmazzuk.

Gyakori, szeretetteljes beszédkezdemenyezéssel, beszédkapcsolattal felélesztjük a gyermek beszédkedvét, fejlesztjük beszédértését, beszédképességét.

Figyelembe vesszük a család nyelvi kultúráját, az egyes gyermek eltérő fejlődési ütemét. Gonddal figyelünk arra, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a megismerő tevékenységben, a társas kapcsolatok alakulásában. Külön figyelmet fordítunk a nyelvileg gátolt gyermekekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlődés lehetőségeit.

Figyelmet fordítunk arra is, hogy a gyermek beszédszervei épek-e, légzése helyes-e. Szükség esetén kérjük a logopédus segítségét.

Gondozási tevékenységek közben kialakítjuk a természetes párbeszédet. Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy szükségleteit, kívánságait bátran, természetes módon fejezze ki.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy *együttesen végzett tevékenységek* közben sajátítsák el, gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket, az érintkezés udvarias formáit. Bekapcsolódva a gyermek játékába, természetes módon kínálunk mintát arra, hogyan lehet egymáshoz viselkedésben, beszédben is alkalmazkodni.

Szerep- és szituációs *játékokkal* gyakoroltatjuk a különböző helyzetekhez illeszkedő beszédmódot, nyelvi eszközök használatát.

Munkajellegű tevékenységek közben megfogalmazzuk a szabályokat, elmondjuk az eszközök nevét, összehangoljuk a munkafolyamatokat, megbeszéljük a munkamegosztás módját. Ezzel

bővítjük a nyelvhasználat területeit, kialakítjuk a gyermekben az igényt és a képességet a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre.

Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy elmondja véleményeit a belső képekről, amelyeket meg akar jeleníteni *rajzolás, festés, mintázás közben*. Ösztönözzük arra, hogy kifejtse véleményét arról, milyen érzelmeket, esztétikai élményt váltott ki belőle mások alkotása. Biztatjuk őket arra, hogy mondják el, mit szeretnének alkotni, s ahhoz milyen anyagokat és eszközöket fognak használni.

A jól artikulált, megfelelő ritmusban, tempóban előadott *versekkel az irodalmi nyelv* szépségeivel ismertetjük meg a gyermeket.

Irodalmi foglalkozásokon a kifejezésekkel, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével, stiláris eszközök használatával gazdagítjuk a gyermek nyelvi kifejezőkészségét, segítjük szókincsük gyarapodását.

Alkalmat teremtünk arra, hogy az általunk kitalált történetek folytatásával fejlődjön *kreatív képzeletük*. Ritmikus mondókákkal, altatókkal, ringató dalokkal lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy egyszerre hallja a nyelv zenéjét és ritmusát.

A *külső világ tevékeny megismerése* közben biztosítjuk a gyerek számára, hogy ismerkedjen az anyagok, tárgyak nevével, tulajdonságot, minőséget jelző kifejezésekkel, viszonyítást kifejező szavakkal, a birtokviszony kifejezésének módjával.

Megteremtjük a lehetőségét annak, hogy a tapasztalatok alapján kérdések és válaszok fogalmazódjanak meg, hogy az okokról és a következményekről gondolataikat el tudják mondani.

Matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatva megismertetjük őket szaknyelvi, speciális kifejezésekkel, fogalmakkal. Segítjük őket abban, hogy képesek legyenek ítéletalkotásra, a relációk, mennyiségi és térbeli kiterjedések megfogalmazására.

Rendszeresen felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy igen nagy szerepe van a gyermek *értelmi, érzelmi fejlődésében*, a gyermek-szülő kapcsolat erősítésében a közös beszélgetésnek, a beszélgetést kísérő közös tevékenységnek.

A gyermek tevékenységei:

Sokat és örömmel beszélnek élményeikről, érzelmeikről, tapasztalataikról, örömeikről, félelmeikről, vágyaikról.

Szívesen vesznek részt a felnőttek vagy társaik által kezdeményezett beszélgetésekben. Maguk is kezdeményezik a társalgást.

Hangokat, zörejeket felismernek, játékukban utánoznak.

Érzelmeket nem csak beszéddel, metakommunikációs eszközökkel is kifejezik.

Verset mondanak, mesélnek, báboznak, dramatizálnak, játszanak. A nap folyamán adódó minden helyzetben megneveznek, kérdeznek, válaszolnak. Halandzsa szövegeket találnak ki és mondogatnak.

Képekről kérdeznek, véleményt mondanak, történetet találnak ki. A megkezdett meséket befejezik.

Játék közben párbeszédet folytatnak, elképzeléseiket, véleményüket kifejezik szavakkal, gesztusokkal.

Aktívan részt vesznek az őket körülvevő világ megismerésében.

Nyelvi játékokat játszanak.

Szituációs játékokban gyakorolják, hogy bizonyos helyzetekben hogyan kell megnyilatkozni, reagálni, kommunikálni.

A fejlődés főbb jellemzői az óvodáskor végéig:

A gyerekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.

Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.

Nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvónőt, és ha párbeszédben vesznek részt, többnyire végigvárják a másik megnyilatkozását.

Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat.

Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

Módszertani alapelvek:

Az óvónő és dajka minden helyzetben, minden megnyilvánulásában legyen a gyermek számára *követendő példa*.

Beszéde legyen tiszta, érthető, színes, kifejező.

Éljön a metakommunikáció adta minden lehetőséggel.

Tartsa szem előtt, hogy a nevelés folyamata kétoldalú.

Az óvónő őszinte „odafordulásával” fejezze ki, hogy törekszik a gyermek kapcsolatigényének kielégítésére.

Az egyéni fejlődés ütemének, a különbségeknek elfogadása és elfogadtatása.

A gyermek kérdéseire mindenkor kapjon életkorának, érettségének megfelelő, kielégítő választ.

Az óvónő gyakran kezdeményezzen beszélgetést

A gyermek segítése a különböző beszédminták elsajátításában *mintaadással, és nem javítgatással történik.*

A szép beszéd megerősítése. Kommunikációs helyzetek beépítése a tevékenységek menetébe.

5.3. ESZTÉTIKAI NEVELÉS - MŰVÉSZETEK

Verselés - mesélés

Feladat:

A verset, mesét, napi élményként biztosítjuk a gyermeknek. Szeretnénk elérni, hogy minden gyerek számára várt, örömteli élmény legyen az irodalmi művek hallgatása, és azt kérje is.

Az óvodában a népi, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Kedvet ébresztünk arra, hogy maguk is találjanak ki mesét, hogy ismert meserészleteket mondjanak, bábozzanak, dramatizáljanak.

Eszközt nem használunk öncélúan, csak akkor, ha az segíti a mese hangulati átélését.

Meggyőződésünk, hogy ebben az életkorban a gyermek és a mesélő felnőtt érzelmi kapcsolata nagyon fontos, ezért az élő mesét tartjuk természetesnek.

Különös gonddal alkalmazzuk a verset, mondókát, mesét a beszoktatás ideje alatt.

Lehetőséget adunk a gyerekeknek a mesemondásra, bábozásra, az örömteli élmény biztosítása mellett segítségül a szorongások, indulatok oldására, levezetésére.

Előnyben részesítjük az erkölcsi tartalmakat hordozó népmeséket. Törvényei könnyen átláthatók a gyerek számára. Hangulatos nyelvezete is indokolja.

Mondókázásra, versmondásra a nap folyamán adódó lehetőségeket használjuk ki.

Élményszerű előadással segítjük, hogy a gyerekek örömmel hallgassanak, mondogassanak verseket.

Rájuk bízunk, hogy eldöntsék, melyiket tanulják meg.

Alkalmi versekkel hangulatosabbá tesszük ünnepeinket.

Megalapozzuk a majdani olvasás szeretetét.

Meggyőzzük a szülőket arról, milyen sokat jelent gyermekeiknek a rendszeres, meghitt együttlét, az élő mesemondás.

A kompetencia alapú óvodai nevelési program vers, mese tématerveit felhasználjuk a tevékenységek tervezésében.

A gyermek tevékenységei:

Örömmel hallgatnak verset, mesét, báboznak, dramatizálnak ismert meserészleteket.

Maguk is költenek mesét, elbeszélést, melyet gyakran mozgással, ábrázolással kombinálnak

Gyakran lapozgatnak képes, mesés, verses könyveket. Kérik a mesét.

Mondogatnak otthonról, bölcsődéből hozott mondókákat, verseket, rövid meséket.

Játék közben gyakran mondogatnak ringatókat, altatókat. Megjelenítik kedvenc mesehőseiket.

Aktívan közreműködnek a mesemondás feltételeinek megteremtésében.

A fejlődés főbb jellemzői az óvodáskor végére:

A gyerekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.

Társak az óvónő játék-kezdeményezéseiben. Hangzás, hangulat, érzelmek és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.

Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában. Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik. Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét.

A mese szereplőivel azonosulni tudnak és ezeket a hősöket játékaikban megjelenítik.

A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.

Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik közé tartozik.

Az olvasást utánozzák, egy-egy betű megfejtése iránt is érdeklődnek. A könyvekben a képek alapján megtalálják legkedvesebb meséiket.

Ismerik az óvoda gyerekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak. Vigyáznak a könyvekre.

Módszertani alapelvek:

A mese legyen a gyermeknek mindennapi örömteli élménye.

Helye, a mesemondást megelőző tevékenység mindig ugyanaz legyen.

Az irodalmi művek élményt nyújtó előadása.

Csak nyelvtanilag tiszta, értékes irodalmi művel találkozzon a gyermek!

Fontos a gyakori ismétlés, én-erősítő hatása.

Meghitt kapcsolat megteremtése a gyerekekkel.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Feladat:

Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek felkeltik a gyerekek érdeklődését mindenféle zenei tevékenység iránt.

Olyan énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások választása, amely fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

Személyes példával ösztönözzük a gyermeket az örömteli éneklésre, dalos játékok kezdeményezésére, zenehallgatásra.

Fejlesztjük a gyermek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, esztétikus mozgását, zenei formaérzékét.

Szívesen vesszük és ösztönözzük is őket arra, hogy legyenek ötleteik, bátran improvizáljanak. Énekes beszélgetéssel, változatos dallamfordulatok bemutatásával kínálunk mintát erre.

Népi gyermekjátékok, mondókák, népdalok és hozzájuk fűződő szokások, táncok alkalmazásával alapozzuk meg zenei anyanyelvüket.

Előtérbe helyezzük az élő zenét, sokat énekelünk és valamennyien játszunk legalább egy hangszeren.

Az éneklésen, mondókázáson, dalos játékokon keresztül növeljük a gyermek biztonságérzetét, gazdagítjuk érzelmvilágát, segítjük gátlásaik feloldását.

Dalos játékokkal fejlesztjük a csoportban az összetartozást, a szerepekhez, az egymáshoz való alkalmazkodás képességének alakulását.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a migráns illetve nemzetiségi hovatartozást is.

A gyermek tevékenységei:

A játék és egyéb tevékenységek közben a gyermekek saját szórakoztatásukra dúdolgatnak, halandzsáznak, melyeket játékos, ösztönös mozdulatokkal kísérnek.

Mondókákat, dalokat énekelgetnek állatokról, növényekről, a környező világról.

Körjátékokat, dalos játékokat játszanak. Készségfejlesztő játékokban vesznek részt.

Megismerkednek különböző hangszerekkel - ezeket használják is.

Játékdélutánokon vesznek részt, ahol szüleikkel együtt énekelgethetnek, játszhatnak.

Különböző alkalmakkor szívesen táncolnak, élvezik a zene és a tánc örömteli hangulatát.

Gyakran hallgatnak - elsősorban - élő zenét, alkalomszerűen igényes gépi zenét is.

A fejlődés főbb jellemzői az óvodáskor végére:

Örömmel vesznek részt az énekes játékokban, szívesen énekelnek, játszanak körjátékokat, mondókáznak.

Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni. Tudják a jól ismert dallamokat éneklés közben saját hallásuk alapján térben, kézzel mutatni.

Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan, az óvónő segítségével nélkül is el tudnak énekelni.

Ismerik a halk és hangos közötti különbséget. Képesek zenei fogalom-párokat a dinamikai különbséggel együtt felismerni, összekötni.

Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről. Tudnak dalokat - hallható jelre - hangosan és magukban énekelni.

Érzékenyek a természet és környezet hangjára, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.

Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.

A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik megjelölt dalcímek nélkül is.

Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak.

Megérzik a zenei motívum hosszát a kezdőhangsúly kiemelése nélkül is.

Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat, a tempókülönbséget más fogalom-párokkal is összekapcsolják, például magasan és gyorsan beszélnek, mélyen és lassan énekelnek, halkán és gyorsan járnak, hangosan és lassan tapsolnak.

Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat szépen megformálják.

Kitalálnak dallamokat, mozgásformákat, egyszerű játékokat.

Módszertani alapelvek:

A zene hatása legyen az egész személyiségre kiható emberformáló erő.

Az óvodai zenei nevelés legyen értékközvetítő, ízlésformáló.

Az ének foglalkozásokat, kezdeményezéseket jellemezze tervszerűség, fokozatosság, rendszeresség.

A spontán helyzeteket mindenkor ragadja meg az óvónő.

Sokoldalú hatást biztosítson, de mindenkor helyezze előtérbe az éneklést, előzenét a gépi zenével szemben.

Érvényesüljön a differenciálás, az egyéni bánásmód.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Feladatok:

Megteremtjük a feltételeket a gyermekek képi, plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló és konstruáló-képességének fejlődéséhez.

Képi gondolkodásukat folyamatosan fejlesztjük.

Figyelembe vesszük a gyermekek közötti képességbeli különbségeket.

Felkeltjük a rajzolás, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.

Biztosítjuk élményeik, fantáziájuk, megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.

Eljuttatjuk a gyermekeket az alkotás öröméhez.

Biztosítjuk a gyermekek fejlődését belülről serkentő motiváltságot.

Folyamatosan biztosítjuk az alkotó-alakító tevékenységhez szükséges jó minőségű eszközöket és anyagokat.

Gyűjtjük és időszakonként elemezzük a gyermekek munkáit.

A fejlődés folyamatát irányító feladatokat megtervezzük, megvalósításukat rugalmasan kezeljük, alkalmazkodunk a spontán gyermeki igényekhez.

Elősegítjük, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőséget gyermekeik számára a rajzolásra, mintázásra, kézimunkázásra.

Bevonjuk a szülőket az anyagok, elsősorban természetes anyagok gyűjtésébe, az óvodában használatos eszközök elkészítésébe.

Ápoljuk a néphagyományokat.

A kompetencia alapú óvodai nevelési program rajzolás, mintázás, kézimunka tématerveit felhasználjuk a tevékenységek tervezésében

A gyermek tevékenységei:

Manipulatív tevékenységek közben tapasztalatokat gyűjtenek.

Tapintás, rakosgatás, építgetés, berendezés, rendrakás közben ismereteket szereznek.

Mintázás, makett-, báb- és játékkészítés közben ismereteket gyűjtenek az anyagok alakíthatóságáról.

Papírmunkákat végeznek: gyúrnek, tépnek, nyírnak, vágnak, ragasztanak, hajtogatnak.

Konstruálnak kész elemekkel. Szőnek, textilmunkákat végeznek.

Rajzolnak különféle eszközökkel: ceruzával, színes ceruzával, zsírkrétával, tussal.

Sokszorosító technikákat tanulnak meg és gyakorolnak. Karcolnak különféle anyagokra.

Színes papírból képeket alakítanak, kollázst, montázst készítenek. Textilképeket alkotnak.

Termet rendeznek, a gyűjtött anyagokat válogatják, felhasználják, díszítenek vele, dekorálnak térben és síkban.

Képeket néznek, gyakorolják a képolvasást, gyönyörködnek, képeket válogatnak.

Múzeumokat, tárlatokat látogatnak.

Megtekintik a köztéri szobrokat, épületeket, parkokat, utcarészeket.

Sétákon gyűjtik a különféle megmunkálható anyagokat, terméseket, stb., ismerkednek tulajdonságaikkal, felhasználhatóságukkal.

Munka jellegű tevékenységeket végeznek.

Képességeket, készségeket, fantáziát, stb. fejlesztő játékokat játszanak, melyek közben ismereteiket bővítik, rögzítik.

A fejlődés főbb jellemzői az óvodáskor végére:

Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, a téralakításban. Sokféle tapasztalattal rendelkeznek a változatos alakú zárt és nyitott terek elkerítésében, lefedésében, az építmények egyensúlyának megteremtésében.

Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében, az alapvető térvizonylatok segítségével. Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.

Képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térvizonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat (pl. fiú, lány, nyuszi, tulipán, stb.). Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák (pl. haj, ruha, stb.); próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.

Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával. Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat. (Pl. papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, konstruálás, összeszerelés, varrás, kötözés.)

Módszertani alapelvek:

- Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségű, mennyiségű anyag és eszköz.
- A gyermekek alkotása személyes jellegű, pozitív érzelmekkel kísért legyen.
- A gyermeki alkotást kezeljük értéként.
- *A gyermeki önkifejezés önkéntessége domináljon.*
- A fejlesztésben tolerancia és empátia érvényesüljön.
- Az óvoda értékrendszere a gyermeki és szülői ízlés formálója is legyen.
- *Valósuljon meg a rajzolás, mintázás, kézimunka közösségformáló ereje.*
- Kerüljön előtérbe a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezettsége.

5.4. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Környezeti tartalmú tapasztalatok

Feladat:

A tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkeltjük, ébren tartjuk a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégítjük megismerési vágyukat.

Lehetőséget adunk a minél több érzékszervvel való tapasztalatszerzésre, az élmények több szempontú felidézésére.

Nagy gondot fordítunk a gyermekek már meglévő tapasztalatainak felhasználására, azok rendszerezésére, ezeken keresztül eljuttatva őket a bonyolultabb összefüggések, következtetések felismeréséhez.

Lehetőséget teremtünk a folyamatos és alkalmi megfigyelésekre.

Építünk a spontán lehetőségekből fakadó élménynyújtásra.

Az egyéni fejlettség figyelembe vételével többféle megoldás közötti választásra adunk lehetőséget.

Kiemelt figyelmet fordítunk a társadalmi, természeti környezetünkől, helyi sajátosságainkból fakadó lehetőségekre.

Hatékonyan együttműködünk a szülőkkel a környezet megszerettetésében, megóvásában.

Felhívjuk figyelmüket az élőlények szeretetére, óvására, a környezetvédelem fontosságára.

Felelevenítjük a helyi népszokásokat, mellyel erősítjük a szülőföldhöz kapcsolódó pozitív érzelmeket és formáljuk a gyermekek erkölcsi magatartását.

A kompetencia alapú óvodai nevelési program Tűz, Víz, Föld, Levegő tématerveit felhasználjuk a környezeti tartalmú tapasztalatok tervezésében

A gyermek tevékenységei:

A szokott, mindig azonos helyszínen megfigyelik, tapasztalják a természetben végbemenő változásokat.

Ismereteket szereznek a természeti jelenségekről.

Tapasztalatokat gyűjtenek arról, hogy a természeti változások hogyan hatnak az emberekre, növényekre, állatokra.

Gyakorolják a mindennapi élet tevékenységeit.

Ellátogatnak könyvtárba, múzeumba, színházba, megnézik a város nevezetes épületeit, építményeit.

Találkoznak ismert foglalkozásokat végző emberekkel. Lehetőség szerint kipróbálják munkaeszközeiket.

Felkeresik a környező kirándulóhelyeket. Részt vesznek a növények és állatok gondozásában.

Az érzékelés minden területén ismereteket szereznek a természet szín-, forma-, méretgazdagságáról.

A szerzett tapasztalatokat, ismereteket alkalmazzák, biztonságosan eligazodnak környezetükben.

A fejlődés jellemzői:

Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását.

Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.

Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény (bölcsőde, iskola, orvosi rendelő, posta, rendőrség, stb.) rendeltetését.

Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait. Környezetükben gyakran észlelt tárgyak színeit emlékezetükben felidéznek.

A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek.

Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.

A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Igényesek testük tisztaságára.

Felismerik a napszakokat: a reggelt, az estét.

Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét.

Állatokról, növényekről élményeiknek, tapasztalataiknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek.

Módszertani alapelvek:

A megfigyelések a természetben történjenek.

Annyi és olyan téma feldolgozását tervezzük, amennyihez folyamatos élményt tudunk biztosítani.

Bontakoztassuk ki a gyermekek *környezetesztétikai érzékenységét*, aktivitását.

Biztosítsuk a természeti és társadalmi témák sokoldalú megközelítését.

Vegyük figyelembe a gyermekek képességét, eltérő fejlődési ütemét.

Biztosítsunk olyan lehetőségeket, amelyek során fejlesztjük a gyermekek gondolkodását, folyamatos beszédét, szóbeli kifejezőkészségét.

A helyi lehetőségek figyelembe vételével ismertessük meg a népi és nemzetiségi kultúrát.

Matematikai tartalmú tapasztalatok

Feladatok:

Változatos lehetőségeket teremtünk a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos *sokoldalú tapasztalatszerzésre*.

Különböző *tevékenységeken keresztül* élményeket nyújtunk a gyermek számára, melyben az érdekesek, a matematikai összefüggések felismerésével fejlesztjük *problémamegoldó és igazságkereső gondolkodásukat*.

Többféle megoldási lehetőség kínálása során fejlesztjük divergens gondolkodásukat is.

Olyan lehetőségeket biztosítunk, melyben a téri- és síkbeli tájékozódásuk biztonságosan kifejlődhet.

Sokféle érzékelésen, észlelésen keresztül fejlesztjük mennyiségfogalmukat.

Belső motivációjukra építve fejlesztjük egyéni megismerő erőiket, probléma-érzékenységüket.

A kompetencia alapú óvodai nevelési program matematikai tapasztalatok tématerveinek felhasználása a tervezésben.

A gyermek tevékenységei:

Megfigyelik a környező valóságot, tapasztalatokat szereznek, konstruálnak.

Természetes helyzetekben manipulálnak, rakosgatnak, játékos tevékenységek során észreveszik az azonosságokat, különbözőségeket.

Összehasonlítanak, mérnek, számolnak, megismerkednek az életben jelenlévő állandóságokkal.

A természetben fellelt, összegyűjtött tárgyakat valamilyen szempontból összehasonlítják, szétválogatják, sorba rendezik.

Tevékenység közben szerzett ismereteiket, tapasztalataikat fejlettségükhöz mérten verbálisan is kifejezik.

Eligazodnak környezetükben, gyakorolják a térbeli tájékozódást szabad térben és síkban.

Munkalapokon különböző tevékenységeket, feladatokat végeznek.

A fejlődés főbb jellemzői az óvodáskor végére:

A gyerekek általában képesek a minőségi és mennyiségi eltérések felismerésére.

Képesek jól ismert (de meg nem nevezett) tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére.

Összehasonlításait szóban is kifejezik, és mások megállapításainak igazságát megítélik.

Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (pl. hosszabb, rövidebb, legrövidebb,).

Különböző mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés, összehasonlítás, párosítás alapján helyes megállapítást tudnak tenni.

Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.

Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat létrehozni, szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.

A tükörrel való tevékenységük tapasztalat- és élményszerzésre szolgál.

A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése; értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat (például: alá, fölé, közé, alatt, fölött, között). A síkban megszokott megegyezést megértik (mit értünk a vízszinten síkban az alatt, fölött szavakon).

Módszertani alapelvek:

Spontán helyzetek kihasználása. Problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés. A belső motiváció, a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő.

Egyéni különbségek figyelembevétele.

A játékoság hassa át a tapasztalatszerzést.

Térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyag fokozatos bővítése.

Tevékenységek során jusson a gyermek sikerélményhez.

5.5. MOZGÁS

Feladat:

Megteremtjük azokat a feltételeket, melyek elősegítik a gyermek biológiai fejlődését, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.

Fontosnak tartjuk a testi képességek - mint ügyesség, gyorsaság, bátorság, erő, állóképesség - fejlesztését. Hangsúlyt fektetünk a koordinációs képességek, a helyes testtartás fejlesztésére, a lábboltozat alakítására.

Foglalkozásainkat elsődlegesen a szabadban, illetve a tornaszobában vezetjük.

Építünk a gyermek játékos kedvére, mozgásvágyára, tapasztalatára.

Szem előtt tartjuk a játék fontosságát.

Ritmikus-táncos tevékenység közben fejlődik ritmusérzékük, mozgásuk harmonikusabbá, szebbé válik.

A szülők segítségével biztosítjuk, hogy a gyermek megfelelő tornaöltözetben mozogjon, tornázzon. Gondoskodunk a balesetek megelőzéséről.

Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek egyéni képességei különbözőek, fejlettségi szintjük nem azonos. Alkalmazkodunk a gyermekhez, és hagyjuk, hogy a gyakorlatokat saját képességeik szintjén hajtsák végre. A hibák javításában tapintatosan járunk el.

A bátortalanabb, ügyetlenebb gyermeket segítjük. Vigyázunk arra, hogy társaik előtt ne kerüljenek kedvezőtlen helyzetbe.

Naponta kétszer frissítő tornát, mozgást és hetente egy, illetve két alkalommal testnevelés foglalkozást tartunk.

Együttműködve a családdal arra törekszünk, hogy otthon is legyen lehetősége a gyermeknek minél több mozgásra, szabadban való tartózkodásra.

Megalapozzuk a gyermekben azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és fontos.

A gyermek tevékenységei:

Sokat játszanak, szaladgálnak a szabadban. Örömmel vesznek részt futójátékokban, váltóversenyekben, labdajátékokban.

Szabad, páros, társas és kéziszer-gyakorlatokat végeznek.

Járnak természetes módon, illetve végeznek speciális járásokat. Járás közben irányt változtatnak, különböző alakzatokban járnak.

Ugranak távolba, magasra, végeznek mélyugrást.

Futnak közvetlenül és meghatározott módon is.

Csúsznak, kúsznak, másznak, gurulnak a talajon előre, oldalt.

Egyensúlyoznak a talajon, padon, kézi szerekkel is.

Dobnak célba és távolba, alsó- és felsőkezes dobással.

Végeznek labdavezetést járás, lassú és gyors futás közben.

Több alkalommal vesznek részt az óvoda, illetve a család által szervezett kirándulásokon.

Hetente részt vesznek szervezett lábtornán.

Heti egy alkalommal úsznak a nagycsoportosok (szülői igény alapján).

A fejlődés főbb jellemzői az óvodáskor végére:

Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik. Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.

Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.

Fejlődik a térben és időben való tájékozódó képességük. Megszeretik és igénylik a mozgást.

Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával.

Megértik az egyszerű vezényszavakat.

A természetes járást ütemes járással váltakoztatják.

Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.

Egyensúlyozó gyakorlatokat végeznek.

Hat-nyolc lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak. Ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.

Kislabdát hajítanak távolba.

Járas és futás közben labdát vezetnek.

Módszertani alapelvek:

A szaknyelv használata.

Egyszerű, érthető utasítások alkalmazása.

Mintaértékű gyakorlat-bemutató, vagy magyarázattal kísért bemutatás.

Tapintatos hibajavítás.

A foglalkozások központi része a játék.

Minden gyerek saját képességei szerint mozogjon, fusson, mászon, ugráljon, labdázzon.

Próbálhassák ki a gyerekek erejüket, ügyességüket, új mozgásformákat.

Rendszeres testedzés közben a mozgásöröm átélésének biztosítása.

Az egészség megőrzése.

6.KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYEREKEK FEJLESZTŐ PROGRAMJA

„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj, mely lehetővé teszi, hogy a kis mag olyan gyönyörű virággá fejlődjön, amilyenné belső lehetőségei csak megengedik. A talaj kioldja a magban rejlő fejlődés képességét”...

(Thomas Gordon)

„Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar)

(A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 121. § (1) 29. p.)

Úgy gondoljuk, hogy minden gyermeknek joga van a boldog gyermekkorhoz, ezért feladatunknak tekintjük azoknak a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek a fejlesztését, akik közösségben foglalkoztathatók.

Szeretnénk esélyt adni arra, hogy ezek a gyermekek is megismerhessék értékeiket, elhiggyék, hogy helyük van a társadalomban akkor is, ha valamiben különböznek társaiktól.

Ennek megvalósítása érdekében olyan óvodai közösségi életet alakítunk ki, amelyben a kapcsolatok pozitív érzelmi viszonyon alapulnak és a „másság” elfogadása felnőtt és gyermek számára természetes.

Szükségesnek tartjuk a felnőtt társadalom morális érzelmeinek alakítását, hogy az integrált nevelést elfogadják azok a szülők is, akik ép gyermekeket nevelnek.

Az érdeklődő szülőknek hospitálási lehetőséget biztosítunk az előítéletek enyhítése, illetve kiküszöbölése érdekében.

Mi hiszünk abban, hogy az enyhén sérültek az épek között fejlődhetnek a legjobban. Az együttnevelés által az egészségesek is gazdagodnak, mert megtanulják tőlünk szeretni, elfogadni és megérteni azt, hogy nem születik mindenki egyformának.

Fokozottan figyelünk azokra a gyermekekre, akiknek a fejlődése nem felel meg az életkoruknak, és előre láthatóak az iskolai beilleszkedés zavarai. A szülőknek javasoljuk a Nevelési Tanácsadó iskolaérettségi vizsgálatát, ahol tanácsot kaphatnak a gyermek

nevelésével, iskolakezdésével kapcsolatban. Olyan esetekben, amikor érzelmi sérülés (trauma), tartós ártalom, vagy egyéb (esetleg ismeretlen) ok miatt a gyermeknél súlyos értelmi, beszéd elmaradás vagy viselkedési zavar tapasztalható, javasoljuk a szakvizsgálat elvégzését. A Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye birtokában biztosítjuk a gyermekek számára az egyéni fejlesztést.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek a szokásos differenciálástól eltérő nagyobb mértékű differenciálást, sajátos fejlesztő pedagógiai eljárások, és szervezeti megoldások alkalmazását teszi szükségessé.

Óvodánkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a saját csoportjukban élnek mindennapjaikat, csak az egyéni fejlesztés miatt és annak idejére hagyják el a gyermekcsoportot.

Az egyéni fejlesztést fejlesztőpedagógus tanítónő látja el szakszolgálati segítséggel az épületben erre a célra kialakított helyen. Beszédhiba esetén logopédus segítségét vesszük igénybe.

A fejlesztőpedagógus óvónő a fentiekén kívül segíti az integrált nevelésben résztvevő valamennyi óvónő nevelőmunkáját. Az óvónők munkarendjét, munkaidejét a feladatok jellege szerint alakítjuk ki.

Az egyéni megsegítéshez szükséges tárgyi feltételeket minden esetben a gyermek szükséglete határozza meg.

- A következő elvek betartásához ragaszkodunk:
- Az akaraterő, az alkalmazkodó képesség, az együttműködés, az önállóságra törekvés terén a gyermekeknek minden esetben csak annyi segítséget adunk, amennyi a továbblépéshez feltétlenül szükséges.
- Életvitelüket a rendszeresség jellemezze.
- A nevelés során figyelembe kell vennünk az ép, vagy kevésbé sérült területeket, mert ezek megerősítésével, a gyermekek sikerélményhez juttatásával bővül a fejleszthetőség lehetősége.
- Mindig elegendő időt kell hagynunk a begyakorlásra.
- Tervezni a konkrét esetre szabottan, rövidtávra lehet, hiszen csak kis lépésekben haladva várhatunk eredményt.

A gyermek érdekében rendkívül fontos, hogy együttműködjünk a családdal és a speciális szakemberekkel.

7. KAPCSOLATOK MÁS NEVELÉSI SZÍNTEREKKEL

Kapcsolat a családdal:

Fontos feladatunknak tartjuk a családok megismerését, a velük való szoros nevelői együttműködést.

Céltudatosan látogatjuk a családokat.

A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy elvárásaik reálisak legyenek.

Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményekről, programokról, tanfolyami lehetőségekről.

Különös figyelemmel, tapintattal és realitással adunk tájékoztatást a szülőnek saját gyermekéről. Éreztetjük, hogy a segítőszándék vezérel bennünket.

A családdal kapcsolatos minden információt diszkréten kezeljük.

Lehetővé tesszük a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorítókozó párbeszédet.

Nyitottak vagyunk, módot adunk arra, hogy a szülő a csoportban megfigyelhesse gyermekét, amikor és ahányszor ezt igényli.

Biztosítjuk a négy szemközti beszélgetések lehetőségét - nevelői és szülői igény szerint.

Figyelemmel kísérjük a családok életében bekövetkező változásokat, ha erre szükség van, felvállaljuk a családgondozással járó feladatokat.

Különös gonddal készülünk fel az új gyermekek fogadására, beszoktatására. Fokozott figyelmet fordítunk az otthonról jövő gyermekekre.

Az óvoda megkezdését megelőző időszakban illetve az óvodakezdés időszakában minden óvodás gyermeket óvónői meglátogatják otthonában.

Ha szükséges, lehetővé tesszük a szülőnek, hogy segítse gyermeke beilleszkedését.

Amennyire ez tőlünk függ, segítjük a szülő és a gyermek közötti harmónia erősödését.

Bevonjuk őket a programok szervezésébe, bonyolításába, szorgalmazzuk azokon részvételüket.

Folyamatosan keressük a kapcsolattartás bővítésének lehetőségét.

Alapelvek:

Bizalomra épülő kapcsolat kialakítása minden családdal,

Egyenrangú nevelőtársi viszony szorgalmazása,

A gyerek fejlesztésében az óvónő támasza legyen a szülőnek,

A családi és az óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása,

Az egyéni igények, szokások figyelembevétele,

Az előítéletek kiküszöbölése,

A hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekkel szembeni különös gondoskodás, felzárkóztatás, tapintatos segítségnyújtás.

Kapcsolat az általános iskolával:

Folyamatos együttműködéssel segítjük elő, hogy óvodásaink megismerjék az általános iskolát.

Nyomon követjük az iskolába kerülő gyermekek fejlődését

Alapelvek:

Zökkenőmentes átmenet elősegítése

Folyamatosság biztosítása

Kölcsönös bizalomra épülő együttműködés megteremtése

Külső kapcsolataink:

A művelődési házzal és a könyvtárral jó kapcsolatot tart az óvoda.

A kapcsolattartás formái:

- Látogatás az óvodások részére szervezett rendezvényeken.
- A könyvtár látogatása a nagyobb óvodásokkal csoportosan.

Közművelődési intézmények

Rendszeresen figyelemmel kísérjük a különböző közművelődési intézmények programajánlatait.

Válogatunk a József Attila Művelődési Központ és Ifjúsági Ház által szervezett színházi előadásokból, rendezvényekből.

- Az óvoda rendszeres kapcsolatot tart a fenntartóval, a gyermekorvossal, védőnővel.
- Kialakult kapcsolata van a nevelési tanácsadóval, a logopédussal, gyermekjóléti szolgálat képviselőjével,
- A megyei pedagógiai intézettel
- Pipacsos ház
- Egyházak
- Segítünk klub
- Nyugdíjas klub
- Augusztus 20. Mg.ZRT.

8. GYERMEKVÉDELMI ESÉLYEGYENLŐSÉGI FELADATOK AZ ÓVODÁBAN

Óvodánkban a gyermekvédelmi feladatokat a gyermekvédelmi felelős látja el, a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok segítségével.

A családokkal történő kapcsolatkiépítés már a gyermekek beiratkozásával megkezdődik. A családok igényeinek, szükségleteinek felmérése teljes képet adhat a felvételt nyert gyermekek helyzetéről.

Egyes családok részéről speciális szükségletek jelentkehetnek életkörülményeik, szerepük, életkoruk vagy egyéb problémájuk miatt. Ezekben az esetekben a szülőkkel tudatni kell, hogy az óvodapedagógus ismeri a gondjaikat, s kész arra, hogy közösen megvitassák: mit is lehet és kell tenni közösen a nehézségek, feszültségek elhárítása érdekében.

A legjobb anyagi és kulturális körülmények között élő családokban is sérülhetnek mentálisan a családtagok, leggyakrabban a megromlott emberi kapcsolatok miatt.

A segítő kapcsolat alapfeltétele: a családok megértésére való törekvés, amely elválaszthatatlan a társadalmi folyamatok családokra gyakorolt nemkívánatos hatásainak ismeretétől.

A társadalmi szintű törekvések a családban olyan funkciózavarokat idézhetnek elő, amelyeket a szülők a legjobb szándékuk ellenére sem tudnak önerőből kivédeni.

Segítségre szoruló családtípusok:

Túlterhelt családok: biztosított anyagi háttér, de nem tudják a nyugalmat és az érzelmi biztonságot nyújtani

Egyedülálló vagy elvált szülők: az anyagi gondok enyhítésén túl igénylik, hasonló gyermeknevelési problémáikat másokkal is megbeszélni.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermeket nevelő szülők.

Hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő családok

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő családok

Esélyegyenlőségi cél: *(Dávod Község Köznevelési Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve alapján)*

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi bekapcsolása az óvodai nevelésbe

Együttnevelés feltételeinek megvalósítása

Esélyegyenlőségi feladatok:

A körzetünkben élő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő családokról történő információgyűjtés, szülők tájékoztatása, nyilatkoztatása

Érintett családok azonosítása, családok megkeresése, óvodai beiratkozás megszervezése

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járásának elősegítése

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó fejlesztési feladatok meghatározása, folyamatos megvalósítása és értékelése

A segítő tevékenység tartalma:

A gyermek fejlődését veszélyeztető *okok felderítése*, pedagógiai eszközökkel történő ellensúlyozás lehetősége.

Kiszűrni a speciális szükségletű gyermekeket.

Az óvodán kívüli erőforrások felkutatása.

Megismerni a család életvitelét, szükségleteit, a gyermekekkel való foglalkozás mutatóit.

A szülők bevonása az óvodai életbe (munkadélutánok, gyermekmajális, stb.) szervezésével

A gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása. Kirándulások, pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó támogatások felkutatása a család és az óvoda számára (Gyermekjóléti szolgálat)

A segítő munka nem lehet erőszakos, a család erőforrásaira, a családtagok aktivitásaira lehet csak építeni. A segítségre szoruló emberek azokat fogadják bizalmukba, akik egész valójukban hitelesek számukra, ha érzik és tudják, hogy valóban érdekli a sorsuk, megértők, együttérzők, jó szóval és önzetlen tettel segítenek.

9. HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK ÓVODÁINKBAN

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

- Verselés, mesélés, dramatikus játék: népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósítások, névcsőfolók, találós kérdések.
- Ének, zenehallgatás, énekes játékok: mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene.
- Rajz, mintázás, kézimunka: tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalácssütés.

- A környezet tevékeny megszerettetése: találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások.
- Mozgás, ügyességi játékok: ügyességi és sportjátékok.

9.1. AZ ŐSZ JELES NAPJAI

Szüreti felvonulás

Alma-bál

3-4 évesek

Figyeltessék a nagyok betakarító munkáját, őszi tevékenységét. Tapasztalják meg a természet változását, lépkedjenek az avarban. Figyeljék meg milyen terméseket gyűjtenek a nagyok, hogyan történik a tárolásuk, mit készítenek belőlük a barkácsolás során. Hallgassanak állatokról szóló népmeséket, mondókákat, szép őszi népdalokat.

4-5 évesek

A közösen készített kalendáriumon kövessék a jeles napokat. Gyűjtsék a természet kincseit, rendezzék el, díszítsék velük csoportszobáikat. Figyeljék az állatok viselkedését. Segítséggel készítsenek ehetsz bábokat, morzsoljanak kukoricát. Tanuljanak névcsófolókat, készítsenek egyszerűbb népi játékszereket.

5-6-7 évesek

Készítsenek kalendáriumot, figyeljék igazak-e a népi jóslások. Ismerjenek meg néhány találós kérdést, közmondást, vásárról mesét, verset, dalt. Végezzenek őszi munkát a kiskertben, ültessék cserépbe a fagyot nem tűrő növényt. Népzene táncoljanak egyszerű lépésekkel, forgásokkal. Játsszanak énekes népi játékokat, ismerjenek meg néhány ügyességi és sportjátékot.

9.2. A TÉL JELES NAPJAI

Advent (november 30-a utáni első vasárnaptól a 4. vasárnapig)

Mikulás (december 6.)

Luca-nap (december 13.)

Karácsony (december 24-25-26.)

3-4 évesek

Ismerkedjenek az Advent jelképeivel: koszorú, naptár. Rövid dalt, mondókát vagy verset tudjanak Mikulást és a karácsonyt várva. Készítsenek egyszerű fenyődíszeket. Figyeljék az

ültetett Luca-napi búzát. Ismerkedjenek a karácsonyi népszokásokkal. Figyeljék a nagyok betlehemes műsorát.

4-5 évesek

Segítsenek az adventi koszorú elkészítésében. Naponta figyeljék az adventi naptárt. Ültessenek Luca-búzát. Készítsenek fenyődísz nehezebb technikával. Mikulást és karácsonyt várva tanuljanak dalt, verset mondókát. Figyeljék a nagyok betlehemes műsorát.

5-6-7 évesek

Önállóan, de óvónők segítségével készítsenek adventi koszorút és naptárt, amelyen számolják az eltelt napokat, feladatokat. Luca-napján tanuljanak kotyoló mondókát. Készüljenek Mikulásra verssel, dallal, és karácsony előtt betlehemes játékot tanuljanak, amelyre vendégeket is hívnak. Süssenek mézeskalácsot, amivel megkínálják kisebb társaikat. A nagycsoportban állítsanak karácsonyfát, ahol kisebb társaikkal együtt ünnepelhetnek.

Farsang (vízkeresztől hamvazó szerdáig)

Télbúcsúztató népszokás

3-4 évesek

Egyszerű technikával díszítsenek papírálcot, öltözzenek jelmezbe, ha kedvük van táncoljanak, utánozzák az óvónők táncos mozdulatait.

4-5 évesek

Díszítsenek farsangi álcot. Tanuljanak egyszerű farsangi dalokat vagy mondókákat. Hallgassanak tréfás meséket, verseket. A farsangi bálon öltözzenek jelmezbe és kedvük szerint táncoljanak.

5-6-7 évesek

Tanuljanak farsangi dalt, verset, bálba hívogató mondókát. Segítsenek jelmezük, maszkjuk elkészítésében. Díszítsenek nehezebb technikával farsangi álcot. Legyenek aktív részesei a farsangi bálnak: táncoljanak, hívogassák társaikat a multságba.

9.3.A TAVASZ JELES NAPJAI

Húsvét (az első napéjegylenlőség utáni holdtöltét követő vasárnapig)

Anyák napja (nyílt nap keretében az édesanyák, nagymamák köszöntése)

3-4 évesek

Tanuljanak locsolóverset. Vegyenek részt a tojásjátékokban, figyeljék, hogy a nagyok hogyan díszítik a húsvéti tojásokat.

4-5 évesek

Vegyenek részt a tojásdíszítésben és díszítsék csoportszobájukat is. Tanuljanak verset a locsoláshoz, vegyenek részt a húsvéti játékokban.

5-6-7 évesek

Különböző technikákkal díszítsenek tojásokat, fessenek nyuszt. Tanuljanak mondókát locsoláshoz, a fiúk locsolják meg a lányokat. Vegyenek részt az udvaron rendezett húsvéti játékokban.

Anyák napja - évzáró ünnepély (május utolsó hetében)

Csoportonként külön ünnepelnek a gyerekek. Köszöntik az édesanyákat és azokból a dalokból, dalos játékokból, versekből, mondókákból, mesékből, amelyeket évközben megismertek elmondanak, eljátsszanak valamennyit.

A személyiségfejlesztés differenciált fejlesztése a korcsoportok szerinti tevékenytetéssel történik.

10. ÓVODAI DOKUMENTUMOK

Csoportokban folyó nevelőmunka írásbeli dokumentumai:

Csoportnapló

Tartalmazza:

A gyermekcsoport szokás- és szabályrendszerét.

Ezen belül:

- a napirend, heti rend tevékenység és időkereteit,
- az együttélés szabályait a csoportban,
- az érintkezési szokásokat gyerek-gyerek és gyerek-felnőtt között.

Időkeret: 1/4 év.

Esemény-programtervet.

Ezen belül:

- a jeles napokat, ünnepeket, az óvoda-család közös tevékenységeit,
- a nevelőmunkával kapcsolatosan szervezett eseményeket.

Időkeret: 1 hónap.

Fejlesztési tervet.

Fejlődési napló

Tartalma:

- a gyerek anamnézise,
- a családlátogatás tapasztalatai,
- az óvónő megfigyelései,
- külső szakember megfigyelései (ha van ilyen),
- vizsgálatok, mérések eredményei (ha van ilyen),
- a fejlesztés tervezett programja.

A feljegyzések folyamatosak, szükségszerűek, dátumozottak, szignáltak.

*A gyermek fejlődésének értékelése a 11/ 1994 MKM rendelet 20. B § területeire terjed ki.
(Részletes tartalma az IMIP-ben található)*

A tapasztalatok számbavétele tervezési, értékelési ciklusonként történik.

A belső ellenőrzést, értékelést a vezető óvónő, és a munkaközösség vezetője végzi.

Felvételi és mulasztási napló

11. ÓVODAI KÖTELEZŐ ESZKÖZÖK JEGYZÉSE

ÉNEK-ZENE

- 2 db cintányér
- 3 db csörgő dob
- 3 db csörgő – ritmusjátékhoz
- 4 db rumba tök
- Rázd a fejed!
- Logikus színikirakó készlet

MATEMATIKA

- MINI-MAT-
- Pingvinverseny
- Találd ki alapbox
- Logikus színikirakó készlet
- Számolgtató 2
- - Duplo alapkocká

- Duplo ház
- Mágneses mozaik
- Pötyi
- Tüske építő
- Korong építő
- Macskák és egerek
- - Logo 3
- - 4 Első társasjátékom
- Figurix
- Colorama
- - Kisvakondos társas
- - Állatkölykös memória
- Tick- tack junior
- Keretes puzzle
- Farm puzzle nagy

VIZUÁLIS NEVELÉS

- ecsettálak
- ecsetek
- színes ceruza
- festék
- ragasztó
- zsírkréta
- nagyító
- Fiú puzzle
- Lány puzzle
- Találd ki alapbox
- Rázd a fejed!
- Formafűző feladatlapokkal
- Logikus színkirakó készlet
- Összes fólia készlet 400-07-hez
- - Duplo alapkockák
- Duplo ház
- Duplo farm

- - Duplo tűzoltó
- Duplon útéptés
- Duplo autó
- Mágneses mozaik
- Pötyi
- Korong építő
- Colorama
- Ki kicsoda?
- Gyűjts és bonts
- - Állatkölykös memória
- Keretes puzzle
- Farm puzzle nagy

TESTNEVELÉS

- 3 db bordásfal
- 30 db tornakarika (30 éves)
- 30 db kislabda (gumi)
- 2 db tornapad
- 2 db tornaszőnyeg
 - kicsi
- 1 db zsámoly
- Csúszda
- Nagy enduro
- Homokozó
- Talicska
- Halli – Galli

KÖRNYEZETISMERET

- Növények világa
- Állatok világa
- Képes tabló
- 1 db diavetítő
- 2 db diaképvetítő

- Dia képsorozat:
 - Erdő állatai
 - Mező állatai
 - Vizi -
 - Közlekedés
 - Család
- Fiú puzzle
- Lány puzzle
- Találd ki alapbox
- Mentsd meg a halakat! készlet
- Katica puzzle-főzőcske
- Összes fólia készlet 400-07-hez
- Babakocsi
- Mágneses mozaik
- - 4 Első társasjátékom
- Colorama
- Mit esznek az állatok?
- Évszakok
- Differix
- - Kisvakondos társas
- Gyűjts és bonts
- - Állatkölykös memória
- Keretes puzzle
- Farm puzzle nagy
- Nagy baba
- - Babaágy

IRODALMI NEVELÉS

- 2 db régi „szalagos” magnó
- 1 db CD-s magnó
- 1 db DVD-lejátszó
- 1 db TV
- Valamint a „néhai” polgármester által idehozott meselemezek
- Találd ki alapbox

- Logikus színkirakó készlet
- Összes fólia készlet 400-07-hez
- Babakocsi
- Dömpér
- Enduro
- Nagy enduro
- Talicska
- Lotti társas
- - 4 Első társasjátékom
- Colorama
- Differix
- - Kisvakondos társas
- Ki kicsoda?
- - Állatkölykös memória
- Nagy baba
- Babaágy

Helyi Óvodai Nevelési Programunk a gyermekek óvodai nevelésével kapcsolatos elveinket tartalmazza.

Programunkban megőrizzük azokat az értékeket, amelyekre a hazai óvodapedagógia is épít, felhasználjuk a korszerű kutatási eredményeket és a gyakorlati munkánk tapasztalatait.

Meggyőződésünk, hogy közösségeinkben is szükség van az óvodás korú gyermekek fejlődésének tudatos támogatására. Ezért olyan program kidolgozására törekedtünk, amely segíti az esélyegyenlőség kialakítását, a felzárkóztatást, a gyermekek részképességeinek, képességeinek fejlesztését, és lehetőséget ad a kiemelkedő képességű gyermekek felismerésére, képességeik megerősítésére, kibontakoztatására.

Óvodai nevelésünkkel kiegészítjük a családi nevelést, és úgy segítjük a gyermekeket az iskola küszöbéig, hogy felkészültek, alkalmasak legyenek az új feladatokra, és közben megőrizhessék boldog gyermekkorukat.

Értékválasztásunkban az örök emberi értékeket tekintjük iránymutatónak. Nevelési törekvéseinkben érték mindaz, ami a gyermek számára **jó, szép és igaz**.

JÓ a gyermek számára óvodánk érzelmi biztonságot adó légköre, ahol többirányú szeretetkapcsolatban élhet, sokat játszhat és érdeklődésének, természetes kíváncsiságának megfelelő tevékenységekben vehet részt.

SZÉP a gyermek számára minden esztétikai érték, melyre közös felfedezéseink során rácsodálkozunk, melyben gyönyörködünk, ezáltal megtanítjuk őt arra, hogy képes legyen nem csupán „nézni”, hanem felfedezni, rácsodálkozni, vagyis „látni”.

IGAZ a gyermek számára minden olyan élmény, tapasztalat és ismeret, amelyet játékba ágyazott sokszínű tevékenység által szerezhet meg óvodánkban.

Értékfelfogásunk hatással van a gyermekekre és rajtuk keresztül a szülőkre, ezáltal az óvoda valamennyi dolgozója minta a nevelésben. Fontos, hogy magatartásunk követendő minta, nevelési stílusunk elfogadó és toleráns, szaktudásunk és felkészültségünk megalapozott és korszerű legyen. Tetteinket jellemezze a hitelesség, tapintat és az empátia.

A kollektíva attitűdje gyermekcentrikus, humánus, megértő-együttérző és mindig csak annyi segítséget adó, amennyi elegendő a kisgyermek önálló tevékenységéhez.

“Életem legfontosabb viselkedési szabályait egytől egyig az óvodában sajátítottam el...Íme, amit megtanultam:

Ossz meg mindent másokkal!

Ne csalj a játékban!

Ne bánts másokat!

Mindent tégy oda vissza, ahonnan elvitted!

Rakj rendet magad után!

Ne vedd el a másét!

Kérj bocsánatot, ha valakinek fájdalmat okoztál!

Élj mértékkel! Minden nap tanulj, gondolkodj, rajzolj, fess, énekelj, táncolj, játssz és dolgozz egy keveset! Délutánonként szundíts egyet! A nagyvilágban óvatosan közlekedj, fogd meg a társad kezét, és ne szakadjatok el egymástól! Ismerd fel a csodát! Ne feledd a magocskát a műanyag pohárban: a gyökerek lefelé terjeszkednek, a növények felfelé, és senki sem tudja pontosan, mindez hogy van, de valamennyien hasonlóképpen élünk...

...Válaszd ki bármelyik pontot, fordítsd le bölcs felnőtt szavakra, és alkalmazd a családdodra, kormányodra, munkádra, egész életedre – meglátod, bölcsnek és igaznak fogod találni...

...És akárhány éves is vagy, még mindig érvényes a szabály: a nagyvilágban fogd meg a társad kezét, és ne szakadjatok el egymástól.”

(Robert Fulghum)

Legitimációs eljárás aláírásokkal a dokumentum végén található.